PĀRBAUDES UZDEVUMI
Skolotāja materiāls

TEMATS "Es un ģimene"

Saskaņā ar *Latviešu valodas mācību programmu diasporas nedēļas nogales skolām 13–14 gadus veciem bērniem*

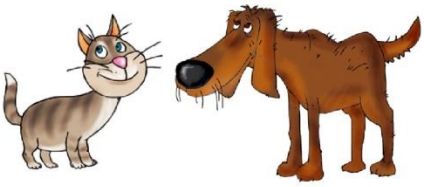

KLAUSĪŠANĀS

1. uzdevums

Izlasi tekstu! Klausies tekstu un virs svītras uzraksti trūkstošo informāciju! Skaitļus raksti ar ciparіem. Tekstu tu dzirdēsi divas reizes.

Daniels kopā ar savu ģimeni dzīvo *Vācijā.* Viņi tur dzīvo jau **9/deviņus** (1.) gadus. Daniels ir **vecāks** (2.) par savu māsu Kintiju. Siguldā dzīvo Daniela **mātes** (3.) vecāki. Daniela vecvecāki ir **pensionāri** (4.). Pēc mēneša Daniela vectēvam paliks **70/septiņdesmit** (5.) gadu. Tad Daniels kopā ar mammu un māsu brauks uz Latviju, taču Daniela tētis **darba** (6.) dēļ nebrauks kopā ar viņiem.

1. uzdevuma klausīšanās teksts (tiek nolasīts normālā tempā).

Daniels kopā ar vecākiem un māsu Kitiju dzīvo Vācijā. Šajā valstī viņi ir jau devīto gadu. Daniels ir vecāks par māsu, jo viņam jau ir desmit gadu, bet māsai tikai četri.

Daniela vecvecāki dzīvo vienā no Latvijas skaistākajām pilsētām Siguldā. Tie ir Daniela mātes vecāki. Daniela vecvecāki tagad ir pensionāri. Daniela vecmāmiņai tagad ir sešdesmit pieci gadi, bet vectēvam pēc mēneša būs septiņdesmit gadu jubileja. Tad Daniels kopā ar mammu un māsu brauks uz Latviju. Diemžēl Daniela tētis darba dēļ nevarēs braukt kopā ar viņiem.

2. uzdevums

Izlasi apgalvojumus! Klausies sarunu un atzīmē, vai apgalvojums ir *pareizs* vai *nepareizs*! Tekstu tu dzirdēsi divas reizes.

	Apgalvojums	Pareizs	Nepareizs
	Roberts un Anete ir brālis un māsa.		**X**
1.	Anete bija ceļojumā kopā ar ģimeni.	X	
2.	Anetes brālis studē ārpus Latvijas.	X	
3.	Ceļojums ilga divas nedēļas.		X
4.	Anetes ģimene apceļoja ievērojamas vietas Zemgalē.		X
5.	Roberts šaubās, ka ceļot pa Latviju ir interesanti.	X	

2.uzdevuma klausīšanās teksts (tiek nolasīts normālā tempā).

Anete. Sveiks, Robert!
Roberts. Sveika, Anete! Gandrīz divas nedēļas neesam satikušies. Vai biji kaut kur aizbraukusi?
Anete. Jā, kopā ar ģimeni biju ceļojumā. Atgriezāmies mājās tikai pirms trim dienām.
Roberts. Vai tiešām ceļojāt visi? Vai tavs brālis Jānis arī bija ceļojumā? Viņš taču studē dizainu Londonā.
Anete. Ceļojām visi. Brālim, tāpat kā mums, ir vasaras brīvlaiks.
Roberts. Uz kurieni bijāt aizbraukuši?
Anete. Šoreiz ceļojām tikai pa Latviju, toties desmit dienas.
Roberts. Tas taču ir galīgi neinteresanti. Kas tad Latviju nav redzējis. Un ko tur vispār var redzēt?
Anete. Nu gan tu runā muļķības. Vai tu esi bijis slavenajā Aglonas bazilikā? Vai, piemēram, Aglonas maizes muzejā, kur saimniece dod viesiem pašas ceptu, pavisam siltu maizi? Mēs bijām arī lielākajās Latgales pilsētās – Rēzeknē un Daugavpilī.
Roberts. Un kas tad interesants bija Daugavpilī?
Anete. Man vislabāk patika pasaulslavenā mākslinieka Rotko muzejs.
Roberts. Jā, es tiešām par to nekā nezinu. Laikam jau tev bija interesanti?
Anete. Protams. Un ja tu zinātu, cik skaista ir Latvija jūnijā!

3. uzdevums

Izlasi jautājumus un atbilžu variantus! Klausies tekstu un apvelc dzirdētajam atbilstošās atbildes burtu! Tekstu tu dzirdēsi divas reizes.

	Anna vēlas sarunu ar Maratu, jo…	A – … viņš ir talantīgs mūziķis. B – … Annu interesē mūzika. C – … viņa pazīst Marata vecākus.
1.	Kādi ir Marata sasniegumi mūzikas jomā?	A – Viņš jau 16 gadu vecumā spēlē orķestrī. **B – Viņš uzvarēja klavierspēles konkursā.** C – Viņš ir jaunākais kordiriģents valstī.
2.	Kā pret Maratu izturējās viņa vecāki?	**A – Viņi vienmēr atbalstīja Maratu.** B – Viņi nekad nejaucās Marata dzīvē. C – Viņi bija ļoti stingri.
3.	Kādi cilvēki Maratam patīk?	**A – Mērķtiecīgi.** B – Fiziski stipri. C – Čakli.
4.	Ko Maratam patīk darīt brīvajā laikā?	A – Spēlēt hokeju. **B – Sportot ārpus telpām.** C – Pasēdēt parkā.
5.	Kas Maratm šķiet galvenais dzīvē?	A – Mūziķa karjera. B – Iespēja pelnīt daudz naudas. **C – Tuvinieku veselība.**

3. uzdevuma klausīšanās teksts (tiek nolasīts normālā tempā).

Anna. Sveiks, Marat! Es esmu Anna. Esmu no jauniešu žurnāla „Juniors”. Vai piekrīti īsai sarunai?
Marats. Labi, man nav iebildumu. Bet kādam mērķim tev nepieciešama intervija?
Anna. Es žurnālam gatavoju rakstu par talantīgiem jauniešiem. Un tu esi viens no tādiem. Tev ir tikai 16 gadu, bet esi jau daudz sasniedzis sportā. Tu pirms neilga laika ieguvi 1. vietu valsts konkursā klavierspēlē. Tur dziedi arī korī. Saki, kāpēc tu nolēmi saistīt savu dzīvi ar mūziku?
Marats. Domāju, ka manu izvēli noteica vecāku nodarbošanās.
Anna. Kas ir tavi vecāki?
Marats. Mana mamma ir kordiriģente, viņa diriģē divus korus. Tētis ir mūzikas pasākumu apskaņotājs un strādā skaņu studijā.
Anna. Par ko tu visvairāk pateicies saviem vecākiem?
Marats. Par mīlestību un lielo atbalstu, kuru viņi man sniedz jebkurā dzīves situācijā. Vecāki nebija stingri, taču, kad es 12 gadu vecumā gribēju pamest mūzikas skolu, viņi man to neļāva. Viņi man iemācīja, ka iesāktais ir jāpabeidz.
Anna. Kuras personības tu apbrīno?
Marats. Apbrīnoju un cienu tādas personības kā Sandis Ozoliņš. Viņš ir izcils sportists. Mani vispār interesē hokejs.
Anna. Kādas īpašības cilvēkos tu vērtē visaugstāk?
Marats. Cilvēkos man patīk neatlaidība – kad cilvēks zina, ko grib, un mēģina to sasniegt.
Anna. Kā tu atpūties?
Marats. Mana labākā atpūta ir sportiskas aktivitātes. Vislabāk patīk apvienot sportošanu ar atrašanos dabā. Piemēram, labprāt braucu ar velosipēdu.
Anna. Kas tev šķiet vissvarīgākais dzīvē? Piemēram, par ko tu atdotu visu naudu, ja tev tās būtu daudz.
Marats. Par savas ģimenes un tuvāko cilvēku veselību. Nav nekā svarīgāka par to.
Anna. Paldies par sarunu! Lai tev veicas!

LASĪŠANA

Lasi tekstu un izpildi uzdevumus!

Alises stāsts

Es esmu Alise. Manas dzimtas uzvārds ir Graudiņa.

Mans stāstījums būs par manu vecmāmiņu Irēnu Graudiņu un mūsu dzimtu.

Es esmu viena no vecmāmiņas pieciem mazbērniem. Kad vecmāmiņai bija 23 gadi, viņa apprecējās ar Vili Graudiņu. Ar savu nākamo vīru viņa iepazinās Jelgavas studentu korī, kad studēja 3. kursā. Vectēvs ir vienu gadu vecāks par vecmāmiņu.

Abi mani vecvecāki ir muzikāli, un arī es mācos mūzikas skolā flautas spēli. Es apmeklēju mūzikas skolu paralēli mācībām Jelgavas ģimnāzijā – esmu 8. klases skolniece. Arī mans brālis Edgars agrāk mācījās mūzikas skolā, kur apguva ģitāras spēli. Tagad viņam ir 21 gads un viņš studē arhitektūru Tehniskajā universitātē. Viņš ir ļoti talantīgs. Mana mamma labi spēlē klavieres. Vienīgi mans tētis gan nemāk spēlēt nevienu instrumentu. Viņš labāk makšķerē vai kopā ar draugiem spēlē volejbolu. Jāteic, ka makšķerēšana laikam ir mūsu dzimtas vīriešu mīļākā nodarbošanās brīvajā laikā. Arī vectēvs un vecvectēvs bijuši aizrautīgi makšķernieki.

Vecmāmiņai un vectētiņam ir trīs bērni – Inese, Andris un Ilze. Andris ir mans tētis. Mans tēvs ir jaunākais no bērniem. Mana krustmāte ir Ilze, bet krusttēvs – viņas vīrs Olafs.

Mana vecmāmiņa ir dzimusi Jēkabpilī, bet pēc tam pārcēlās dzīvot uz Jelgavu. Te viņa un vectēvs dzīvoja dzīvoklī pilsētas centrā. Vēlāk viņi pārcēlās uz lauku māju „Saulītes". Tā atrodas 28 km no Jelgavas. Šajā mājā vecvecāki dzīvo jau desmit gadu.

Vecmāmiņa ir Jēkabpils 1. vidusskolas absolvente. Pēc vidusskolas viņa studēja Jelgavā – Lauksaimniecības akadēmijas Agronomijas fakultātē. Pēc augstskolas beigšanas viņa līdz 1991. gadam viņa strādāja par agronomi, bet tagad ir pensionāre. Mans tētis, tāpat kā vectēvs, studēja Lauksaimniecības akadēmijā. Viņš ieguva veterinārārsta kvalifikāciju. Arī vectēvs bija veterinārārsts. Mana māmiņa studēja Rīgā Latvijas Universitātes Svešvalodu fakultātē. Viņa ir angļu valodas skolotāja Jelgavas ģimnāzijā. Arī es piedzimu šajā pilsētā.

Pirms mēneša plašā radu lokā nosvinējām vecmāmiņas 70 dzimšanas dienu. Vecmāmiņa piedzima četru bērnu ģimenē. Viņai bija divi brāļi un viena māsa. Vecmāmiņas brālis Pēteris un viņa ģimene vēl arvien dzīvo vecmāmiņas dzimtajā pilsētā Jēkabpilī. Otrs brālis Mārtiņš kopā ar sievu, bērniem un mazbērniem tagad dzīvo Vācijā, bet māsa Anna un viņas ģimene nu jau 20 gadus ir rīdzinieki. Uz vecmāmiņas jubileju ieradās gandrīz visi radi un ģimenes tuvākie draugi.

Vecmāmiņa ir uzaudzinājusi ne tikai trīs bērnus, bet palīdzējusi audzināt arī mazbērnus. Viņa visu mūžu čakli strādāja, taču vienlaikus bija laba māte un vecmāmiņa. Es kopā ar māsīcu Anci (tēva māsas Ineses meitu) bērnībā ļoti daudz laika pavadīju pie vecmāmiņas. Ance ir tikai dažus mēnešus jaunāka par mani.

Vecmāmiņa bija diezgan stingra. Piemēram, vasarā es varēju atpūsties kopā ar kaimiņu mājas bērniem tikai tad, kad biju palīdzējusi vecmāmiņai dārza darbos. Vectētiņš gan dažkārt teica, ka nevajag mani un māsīcu nodarbināt ar dārza ravēšanu, bet jāļauj bērniem atpūsties. Es ļoti mīlu un cienu vecmāmiņu. Kaut arī man tagad ir 15 gadu, es tāpat kā bērna gados, vēl arvien jūtu respektu pret vecmāmiņu un vienmēr ieklausos viņas gudrajos padomos.

Kad man bija 9 gadi, vecmāmiņa man iemācīja adīt un tamborēt. Viņa ir teicama rokdarbu meistare un jau 13 gadus – lietišķās mākslas studijas „Mēmele" dalībniece. Vecmāmiņas adījumi un tamborējumi pirms gada tika izstādīti tautas lietišķās mākslas izstādē,

kas bija veltīta Dziesmu svētkiem. Arī es adu, taču neprotu adīt tik skaistus cimdus kā vecmāmiņa.

Sava vēstījuma noslēgumā pastāstīšu kādu interesantu faktu, kas saistīts ar mūsu dzimtas vēsturi. Es gan nezinu, vai tā ir patiesība, taču ģimenes leģenda vēsta, ka manu senču uzvārds bijis Grauds. Taču kādā reizē muižas kungs, pie kura par puisi kalpojis viens no mūsu ģimenes senčiem Jēkabs, pateicībā par labo darbu nosaucis Jēkabu nevis par Graudu, bet pamazināmajā formā – par Graudiņu. Tā nu visi sākuši strādīgo Jēkabu un arī viņa bērnus saukt šādā uzvārdā. Un vienā no paaudzēm tas kļuvis par oficiālo, baznīcas grāmatās un dzimšanas apliecībās ierakstīto, uzvārdu.

1. uzdevums

Ieraksti, kas šie cilvēki ir Irēnai Graudiņai!

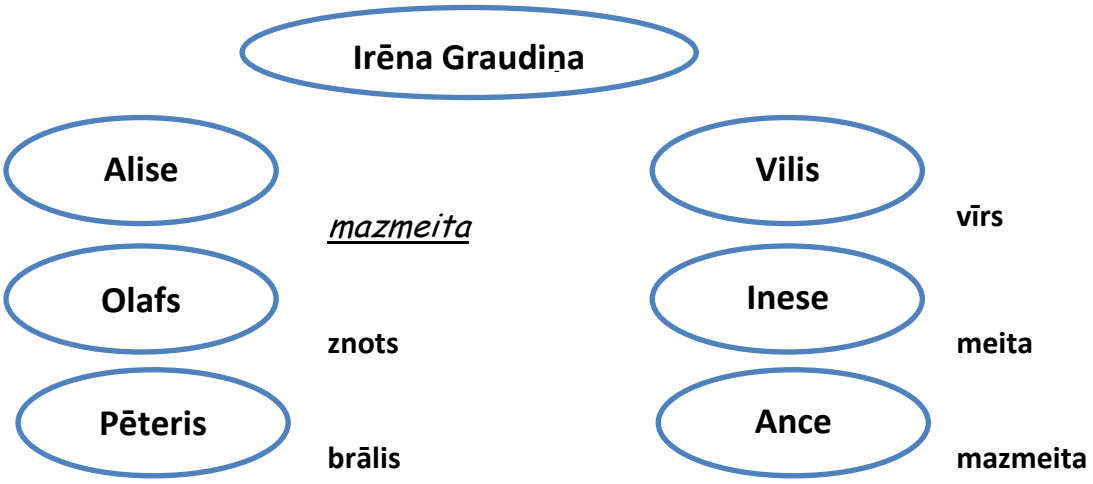

2. uzdevums

Atrodi teikuma beigas atbilstoši tekstam!

Alises tēvam brīvajā laikā patīk ... [B]

1. Kad Alisei bija 9 gadi, vecmāmiņa viņai iemācīja ... [G]

2. Alises brālis mūzikas skolā mācījās... [D]

3. Andris Graudiņš pēc profesijas ir ... [F]

4. Alises mamma studēja ... [A]

5. Edgars Graudiņš studē ... [E]

6. Irēna Graudiņa vidējo izglītību ieguva ... [C]

A – Latvijas Universitātē.

B – makšķerēt.

C – Jēkabpils 1. vidusskolā.

D – spēlēt ģitāru.

E – arhitektūru.

F – veterinārārsts.

G – adīt un tamborēt.

3. uzdevums

Atzīmē, vai apgalvojums ir *pareizs* vai *nepareizs*!

Apgalvojums	Pareizs	Nepareizs
Alise Graudiņa pašreiz mācās ģimnāzijā.	**X**	
1. Alisei ir divi brāļi un māsa.		X
2. Irēna Graudiņa studēja Lauksaimniecības akadēmijā.	X	
3. Radi un draugi pirms nedēļas svinēja Irēnas Graudiņas jubileju.		X
4. Alises vecmāmiņa vairāk nekā desmit gadus ir lietišķās mākslas studijas dalībniece.	X	
5. Alises dzimtas uzvārds vienmēr bija Graudiņš.		X

VALODAS LIETOJUMS

1. uzdevums

Ieraksti teikumā atbilstošo prievārdu!

pret, uz, pie, pirms, ar, pēc

Alise Graudiņa stāsta mums *par* savu ģimeni.

1. Alise dzīvo kopā **ar** vecākiem.
2. Alises vecmāmiņa piedzima **pirms**70 gadiem.
3. Alises vecmāmiņa **pēc** vidusskolas studēja Lauksaimniecības akadēmijā.
4. Irēna Graudiņa jau sen gribēja braukt ceļojumā **uz** Spāniju.
5. Alise gan agrāk, gan tagad **pret** vecmāmiņu jūt respektu.
6. Alise un Ance bērnībā bieži ciemojās **pie** vecmāmiņas.

2. uzdevums

Ieraksti iekavās doto vārdu salīdzināmās pakāpes formas!

Vecmāmiņa ir *jaunāka* (jauns) par vecotēvu.

1. Edgars ir **vecāks** (vecs) par Alisi.
2. Vecmāmiņa pret mazmeitām bija **stingrāka** (stingrs) par vectēvu.
3. Vecmāmiņas adījumi ir **skaistāki** (skaists) par Alises adītajiem cimdiem.
4. Andris ir **jaunāka** (jauns) par savām māsām.
5. Ilze ir **vecāka** (vecs) par Andri.

3. uzdevums

Izvēlies atbilstošo vārdu un ieraksti teikumā atbilstošajā formā!

autobuss, spēlēt, gudrs, dzīvot, cieņa, ceļojums

Irēna Graudiņa agrāk *dziedāja* korī.

1. Vecmāmiņa dod mazbērniem **gudrus** padomus.

2. Gados vecākam cilvēkam ir grūti ceļot ar **autobusu**.

3. Alises vecvecāki drīz brauks **ceļojumā** uz Spāniju.

4. Alise tagad mūzikas skolā **spēlē** flautu.

5. Alise pret vecmāmiņu izturas ar **cieņu**.

RAKSTĪŠANA

1. uzdevums

Uzraksti par kādu no ģimenes locekļiem (pieaugušajiem)!

Vārds, uzvārds _____

Radniecības pakāpe ar mani _____

Dzimtā vieta (pilsēta, valsts) _____

Pašreizējā dzīvesvieta (pilsēta, valsts) _____

Iegūtā profesija, specialitāte _____

Pašreizējā nodarbošanās _____

Vaļasprieks _____

Īss ārējā izskata apraksts (vismaz 6 – 7 vārdi)

_____

_____

_____

Spilgtākās rakstura iezīmes (minēt vismaz 2) _____

Kā šīs iezīmes izpaužas (minēt piemērus , vismaz 8 – 10 vārdi)?

_____

_____

_____

_____

2. uzdevums

Iedomājies, ka tev jāuzraksta e-pasta vēstule draugam/draudzenei par ceļojumu, kurā biji kopā ar ģimeni.

Uzraksti pēc plāna:

1) sasveicinies;
2) uz kurieni un kad ceļoji;
3) ar ko kopā tu ceļoji;
4) kāds bija ceļojuma maršruts;
5) kāpēc jūs izvēlējāties šādu maršrutu;
6) kas tev patika un kas nepatika ceļojumā;
7) atsveicinies!

Rakstu darba apjoms 50 – 60 vārdu.

No kā: es@saruna.go
Kam: draugs@saruna.go
Par ceļojumu

RUNĀŠANA

1. uzdevums

Skolotājs nolasa šos tekstus.

1. Iedomājies, ka tavs draugs/draudzene kopā ar ģimeni nesen bija ceļojumā. Uzdod draugam/draudzenei jautājumu, lai iegūtu informāciju par ceļojuma maršrutu.

2. Iedomājies, ka tavai skolotājai/tavam skolotājam ir dzimšanas diena. Pasaki viņai/viņam apsveikuma vārdus!

3. Iedomājies, ka zvani draugam/draudzenei, lai uzaicinātu viņu uz savu vārda dienu! Formulē uzaicinājumu!

2. uzdevums

Iedomājies, ka tev klasē jāuzstājas ar prezentāciju „Mana ģimene”!

Uzruna	Uzrunā klausītājus un iepazīstini viņus ar prezentācijas tematu un saturu (par ko tā ir, par ko tu stāstīsi)!
Ģimenes paaudzes	Pastāsti par savas ģimenes paaudzēm, ģimenes locekļiem!
Dzimtas saknes	Pastāsti par savas ģimenes pagātni! Raksturo savus vecvecākus.
Līdzīgie un atšķirīgie tavā ģimenē	Formulē viedokli par to, kas ir kopīgs vairākiem ģimenes locekļiem (nodarbošanās, rakstura īpašības, izskats) un ar ko ģimenes locekļi cits no cita atšķiras.
Ģimenes tradīcijas	Pastāsti, kurus svētkus un kā svin tavā ģimenē!
Visa ģimene vienā mājā?!	Formulē savu viedokli par to, vai ģimenes vairākām paaudzēm jādzīvo kopā vienā mājā vai atsevišķi? Pamato savu viedokli!
Lai ģimene būtu stipra,…	Formulē savu viedokli par to, kas ir svarīgākais, lai ģimene būtu stipra. Mini piemērus no savas pieredzes.
Noslēgums	Pabeidz prezentāciju un pateicies klausītājiem!

3. uzdevums

Pastāsti:

1) ko tu redzi katrā no attēliem;
2) kādu nosaukumu/virsrakstu tu dotu katram attēlam, kāpēc;
3) kāpēc, tavuprāt, daudzās ģimenēs vaļasprieks ir ceļošana.

1.

2.

3.

4.

5.